

Dariusz TKACZEWSKI
Katowice–Sosnowiec

Współczesność i perspektywy śląskiej bohemistyki¹

Nawiązując do ostatniego akapitu poprzedniego odcinka nieoficjalnej „Kroniki usiowskiej pepikologii”² pora opisać ostatnich 8 lat historii śląskiej bohemistyki, a właściwie dzień dzisiejszy³ – doświadczenia z pierwszych lat XXI wieku, funkcjonowania Uniwersytetu Śląskiego w systemie naukowo-educacyjnym Unii Europejskiej. Pora też scharakteryzować (czy raczej przewidzieć) niezłe perspektywy na najbliższe lata...

Jak powszechnie wiadomo w środowisku slawistycznym, filologia czeska na Uniwersytecie Śląskim w Katowicach działająca w ramach organizacyjnych Instytutu Filologii Słowiańskiej Wydziału Filologicznego UŚ w Sosnowcu, jest jednym z 9 ośrodków bohemistycznych w Polsce, funkcjonujących na polskich uniwersytetach w: Krakowie (UJ), Warszawie (UW), Wrocławiu (UWr), Poznaniu (UAM), Opolu (UO), Lublinie (UMCS) oraz PWSZ w Raciborzu oraz Nysie. Wśród studentów filologii czeskiej na sosnowieckiej slawistyce dominuje młodzież pochodząca z południowej Polski, czyli z Górnego Śląska i Zagłębia Dąbrowskiego. Jednak coraz częściej pojawiają się adepci z regionów sąsiednich, „naturalnych domen” innych placówek bohemistycznych, jak Małopolska, Opolszczyzna i Podbeskidzie oraz z centralnej Polski i incydentalnie Republiki Czeskiej. W tym gronie kandydatów (a potem studentów roku I) znajomość języka czeskiego jest niezwykle rzadka, naukę trzeba więc rozpocząć od podstaw. Dużo lepiej przedstawia się wiedza ogólna na temat sąsiedniego kraju, wielu studentów wybiera bohemistykę kierując się zaintere-

¹ Niniejszy artykuł nawiązuje swą treścią do wcześniejszej pracy: *28 lat śląskiej bohemistyki*, [w:] „Bohemistyka” 2002, nr 3, s. 228–234, w której autor skupił swą uwagę na historii, tradycjach oraz zapleczu naukowo-kadrowym oraz bazie bohemistyki działającej w Instytucie Filologii Słowiańskiej w ramach Wydziału Filologicznego Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach–Sosnowcu.

² Tak humorystycznie można zatytułować prace autora dokumentujące dzieje śląsko-zagłębiowskiej bohemistyki na UŚ.

³ Autor rozwija tu z informacji zawarte w referacie: *Po czesku w Polsce a po polsku w Czechach, czyli o nauczaniu dwóch języków słowiańskich na trzech uniwersytetach*, wygłoszonym na Międzynarodowej Konferencji Naukowej *Výučba slovanských jazykov ako cudzích v slovenskom prostredí – súčasnosť a perspektivy*, która odbyła się w dniach 24–25.04.2008 r. na Uniwersytecie Mateja Bela w Bańskiej Bystrzycy.

sowaniami⁴ i pasją⁵, jednak pojawiają się często także przypadkowe osoby, studiujące ten kierunek bez przekonania...

W ostatnich kilku latach bohemistyka cieszy się dużą popularnością wśród kandydatów na studia filologiczne na UŚ (ze „starą” i „nową” maturą). Instytut Filologii Słowiańskiej UŚ co roku przeprowadza rekrutację na kierunek filologia słowiańska, specjalizacja filologia czeska (z wyjątkiem lat , gdy postanowiono limity przyjąć przeznaczony na promowanie mniej popularnych specjalizacji południowosłowiańskich). Każdorazowo udaje się wypełnić zakładane limity miejsc dla bohemistów; niejednokrotnie mówi się o „nadkomplecie” kandydatów, w tym wypadku decyduje ranking wyników matury i egzaminu wstępnego z języka obcego. Grupy bohemistyczne na roku I dysponują zazwyczaj 25 miejscami; z przyczyn naturalnych ilość ta ulega uszczupleniu na kolejnych latach, co spowodowane jest rezygnacją studentów ze studiów (w wyniku „życiowych pomyłek” i zmian kierunków studiów lub niezaliczonych przedmiotów i nieudanych sesji egzaminacyjnych), „przeprowadzkami” studentów lat starszych na kierunki (wybór drugiego fakultetu filologicznego w ramach MISH — Międzywydziałowych Indywidualnych Studiów Humanistycznych) czy inne uczelnie (krajowe placówki slawistyczne i — co cieszy — bohemistyki na czeskich uczelniach⁶). Do III roku studiów dociera zazwyczaj grupa 15–20 osób, kończąc studia I stopnia obroną pracy licencjackiej. Tradycyjnie taka też grupa studentów (choć zdarzają się roczniki słabsze lub bardziej mobilne) kontynuuje dalej

⁴ Pogłębianiu takich zainteresowań doskonale sprzyja zanik granicy między naszymi krajami, rozwój nieskrępowanej turystyki kontaktów międzyludzkich młodzieży, a także rewolucja informatyczna, wszechobecność Internetu, a na jego „łamacz” licznych stron — także w języku polskim — poświęconych szeroko rozumianej czeskiej problematyce (np.: www.wiadomosci.gazeta.pl/swiat/0,34202.html, www.infoczechy.pl, www.czech-tour.pl).

⁵ Znakomitą misję w tym względzie pełnią sukcesy czeskiej literatury (znakomite przekłady dorobku B. Hrabala) i czeskiej kinematografii (stałe prezentacje filmów na festiwalach „Kino na Granicy” w Cieszynie/Českým Těšíně i „ERA – Nowe Horyzonty we Wrocławiu oraz antenie TVP „Polonia”, w ramach cyklu „Kino sąsiadów”). Dla pasjonatów historii Czech i ich kultury cenne okazały się wartościowe merytorycznie publikacje na temat Czechosłowacji i Czech z ostatnich lat, by wymienić: *Czechosłowację* J. Tomaszewskiego (Warszawa 1997) i rewelacyjny *Gottland* M. Szczygła (Wołowiec 2006). Warto też wspomnieć serię „Z Muszkinem – Literatura Czeska” wrocławskiej oficyny ATUT, prezentującą najlepsze dokonania czeskiego surrealizmu i undergroundu 2. połowy XX wieku oraz popularyzującą „młodą, młodszą i najmłodszą” czeską prozę i poezję przelomu wieków w przekładzie doświadczonych tłumaczy (w tym bohemistów śląskich – I. Mroczek, D. Tkaczewski); do ostatnich wartych uwagi pozycji należą: *Gdyby wiersze miały drzewa...* 2005, *Vratislav Effenberger...* 2006 i *Czeski underground...* 2008.

⁶ Jest to sytuacja częsta w wypadku byłych stypendystów MNiSW oraz unijnego programu „Socrates/Erasmus”, którzy uwierzyli w swe siły i kwalifikacje lub też zakochali się – dosłownie w rówieśnikach lub przenośnie w *genius loci* Pragi, Ołomuńca, Brna i coraz bardziej ostatnimi czasy atrakcyjnej dla polskich bohemistów Ostrawy.

naukę na studiach II stopnia, zdając końcowe egzaminy państwowe i broniąc prace magisterskie. Długoletnia praktyka pokazała, że 4-letnie studia doktoranckie (w 3 dyscyplinach: literaturoznawstwo, językoznawstwo i bibliologia) wybiera zaledwie 3–6 wybitnych studentów, z czego 2–3 osoby kończą pozytywnie przewód doktorski, uzyskując stopień doktora nauk humanistycznych.⁷ Tylko nieliczni, najlepsi i najbardziej wytrwali poświęcają się pracy naukowo-dydaktycznej w IFS. Podczas studiów na obydwu stopniach (licencjackim i magisterskim) najlepsi studenci bohemistyki, osiągający bardzo dobre i dobre wyniki nauczania, mogą wyjechać na semestralne studia językowe w czeskich uniwersytetach, korzystając z oferty stypendiów MNiSW (najczęściej 4 miejsca w semestrze), uczestniczyć w Letnich Szkołach Studiów Słowiańskich organizowanych przez czeskie uczelnie (2 miejsca), spędzić semestr na partnerskich uniwersytetach czeskich w ramach wymiennego programu stypendialnego „Socrates/ /Erasmus”. Ta ostatnia oferta jest prawie powszechna; co semestr do wykorzystania jest 7 miejsc (Ołomuniec – 2, Ostrawa – 3, Pardubice – 2), zdarza się więc niejednokrotnie, że grupy bohemistyczne (zwłaszcza roku II, III i IV) są „zdziesiątkowane” na planowych zajęciach. Podsumowując powyższe konkretnymi danymi liczbowymi – w roku akademickim 2007/8 bohemistykę studiowało ok. 80 studentów stacjonarnych, w czterech grupach – rok: I, II, IV i V, tego około 10 osób łączyło studia bohemistyczne z innymi filologicznymi (filologie obce, polonistyka) lub innymi kierunkami humanistycznymi (MISH, kulturoznawstwo), naukami społecznymi (prawo, psychologia, socjologia) czy nawet medycyną i sztukami pięknymi.

Pierwsze lata XXI wieku przyniosły szereg nowych wyzwań i nowych rozwiązań w studiach slawistycznych — w naszym wypadku bohemistycznych i nowoczesnym nauczaniu języka czeskiego w Instytucie Filologii Słowiańskiej UŚ. Doświadczenia ostatnich lat pozwalają na sformułowanie pewnych „wytocznych strategicznych” na najbliższą przyszłość. Część z nowych pomysłów i rozwiązań wdrożono już w życie, inne wprowadzone zostaną w kolejnych latach. Podkreślić należy, że koncepcja zmian i ich całokształt realizacyjny znalazły akceptację MNiSW oraz pozytywną ocenę podczas kolejnych wizytacji komisji akredytacyjnych UKA i PAKA (kwiecień 2008), czego wynikiem było przyznanie Certyfikatu Jakości Kształcenia pierwszej z nich. Wśród „nowinek” zauważalna jest stopniowa optymalizacja programów studiów i praktyki dydaktycznej w celu większej ich kompatybilności ze sprawdzonymi nowoczesnymi metodami nauczania i wymogami rynku pracy, nie tylko polskiego ale i europejskiego, co pozytywnie odbierane jest przez studentów oraz pracowników naukowo-dydaktycznych, na których jednak spoczął ciężar nowych opracowań programowych i formalnych oraz wdrożenia tychże w życie w nowych warunkach. Dostosowując program studiów do wymogów UE oraz Strategii Bolońskiej, znacznie

⁷ Coraz częściej absolwenci slawistyki/bohemistyki z UŚ rozpoczynają studia doktoranckie na czeskich uczelniach, by wspomnieć o pojedynczych doktorantach z lat ubiegłych studiujących na UK w Pradze, UP w Ołomuńcu, MU w Brnie i OU w Ostrawie. Brak jednak danych o pozytywnie zakończonych przewodach doktorskich.

zwiększono ilość godzin lektoratu języka czeskiego, kosztem innych przedmiotów teoretycznych i ogólnych. Przedmioty językowe traktowane były na równi z przedmiotami kulturowymi. Tradycyjnie zajęcia kierunkowe studiów I stopnia (licencjackie) oraz II stopnia (magisterskie) oparte były na następujących „fundamentach”: Praktyczna nauka języka czeskiego (leksyka, frazeologia, konwersacje, ekspresja pisemna i ustna), Gramatyka opisowa języka czeskiego, Historia literatury czeskiej, Historia i cywilizacja Czech (w latach osiemdziesiątych, w ramach filologii czesko-słowackiej prowadzono równoległe dwa przedmioty: Historię Czechosłowacji i Wiedzę o Czechosłowacji) oraz odpowiednio profilowane wykłady monograficzne (w roku akademickim 2007/ /2008 były to wykłady o profilu: translatorycznym, stylistycznym i semantycznym). Z uwagi na wynikającą z programu dużą ilość godzin nauczania I języka kierunkowego — w naszym wypadku języka czeskiego przyjęto pewne wytyczne dla nauczycieli, sformułowane w *Opisach przedmiotów obowiązujących w roku akademickim 2007/2008* w IFS UŚ. W *Opisie...* dla studiów licencjackich (rok I–III) zawarto: opis przedmiotu, cele nauczania i metody nauczania:

Opis przedmiotu: Nauka języka obcego prowadzona jest od podstaw. Zabiegi dydaktyczne lektora koncentrują się wokół: rozumienia i interpretacji tekstu mówionego i pisanego; konwersacji; ekspresji pisemnej; tłumaczenia, a także wokół gramatyki praktycznej. Student opanowuje umiejętność: poprawnego wykorzystania języka w zakresie różnych rodzajów komunikacji językowej; komunikowania się w różnych sytuacjach społecznych; rozumienia i tworzenia tekstów zróżnicowanych stylistycznie i funkcjonalnie; swobodnego wyrażania złożonych sądów i opinii; posługiwania się językiem naukowym.

Cele nauczania: Absolwent studiów legitymuje się znajomością języka obcego zbliżoną do rodzimej na poziomie biegłości C1 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego Rady Europy oraz umie posługiwać się językiem specjalistycznym, niezbędnym do wykonywania zawodu.

Metody nauczania: Metodą wiodącą jest metoda komunikacyjna, realizowana w jej eklektycznej postaci. Oznacza to, że łączy ona w sobie elementy innych metod i korzysta z różnych technik — zarówno tradycyjnych, jak i najnowszych.

W wytycznych programowych w *Opisie...* dla studiów magisterskich (rok IV–V) określono podstawowe sugestie dla wykładowców i lektorów (opis przedmiotu, cele nauczania);

Opis przedmiotu: Student kontynuuje naukę języka obcego, rozpoczętą w trakcie studiów pierwszego stopnia. Na tym etapie doskonalone są umiejętności: sprawnego, swobodnego i poprawnego posługiwania się językiem w zakresie różnorodnych rodzajów komunikacji językowej; komunikowania się w różnych sytuacjach społecznych; rozumienia i tworzenia tekstów zróżnicowanych stylistycznie; wyrażania złożonych sądów i opinii; swobodnego posługiwania się językiem specjalistycznym.

Cele nauczania: Absolwent kierunku legitymuje się znajomością języka obcego na poziomie biegłości C2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego Rady Europy oraz

umie porozumiewać się w sprawach zawodowych zarówno ze specjalistami, jak i niespecjalistami.

Wynika z nich, że oprócz typowego wprowadzenia do języka czeskiego i jego gramatyki (fonetyka z prozodiami, ortografia) teoretycznie rozwijane powinny być — i w rzeczywistości są — poszczególne sprawności językowe: 1) rozumienie i interpretacja tekstu mówionego i pisanego, 2) konwersacja, 3) ekspresja pisemna i 4) tłumaczenia. Dodatkowo wykładowcy i lektorzy powinni opierać naukę praktyczną języka czeskiego na życiowych tematach i sytuacjach, z akcentem na zagadnienia o charakterze realioznawczym i obyczajowym. Tradycyjnie konwersacje, ekspresja ustna i pisemna „przydzielana” jest lektorowi czeskiemu⁸, pozostałe typy zajęć (gramatyka, przekład i tłumaczenie) przypadają polskim wykładowcom/lektorom (z wyjątkiem gdy czeski lektor jest bilingwialny, co kilka razy miało miejsce). Taki podział przydzielonych zajęć sprawdza się od lat w naszym Instytucie oraz wydaje się optymalny i funkcjonalny w przyszłości. Sprawdzanie wiedzy oraz umiejętności i stopnia zaawansowania językowego studentów bohemistyki przeprowadzane jest co trzy semestry obu cykli, poprzez egzamin pisemny i ustny z praktycznej nauki języka czeskiego.

Nauka języka czeskiego nie ogranicza się tylko do klasycznego lektoratu — praktycznej nauki języka. Równie przydatna w poznawaniu systemu językowego wydaje się Gramatyka opisowa i typologia języków słowiańskich (południowych i zachodnich) z elementami gramatyki porównawczej⁹, której 3-semesteralny kurs wykładowo-ćwiczeniowy pozwala skupić się na gramatyce opisowej języka czeskiego i interakcji czeszczyzny wśród pozostałych języków słowiańskich (zachodnich). Wykładowca tego przedmiotu może w miarę elastycznie dostosować kurs do treści opisowych, porównawczych czy typologicznych gramatyki, ilustrując teorię i wzorce gramatyczne sporą ilością ćwiczeń tekstowych. W procesie kształcenia językowego bohemistów należycie docenia się w IFS UŚ również udział przedmiotów kulturowych prowadzonych po polsku, bilingwialnie lub po czesku, takich jak: Historia literatur słowiańskich (literatury czeskiej), Historii Słowian (w latach poprzednich funkcjonowała nazwa Historia Czech lub Czechosłowacji), Kultury Słowian (w latach poprze-

---

⁸ Sosnowiecka bohemistyka miała szczęście do doświadczonych, aktywnych i nieprzeciętnych lektorów języka czeskiego delegowanych przez czeskie MSMiWF (Dům zahraničních styků), którzy stali się dla studentów autorytetami, by wymienić w kolejności chronologicznej: PhDr. Stanislav Dvořák, PhDr. Petr Poslední, prof. PhDr. Jiří Černý, prof. PhDr. Jiří Fiala, PhDr. Věra Svobodová, PhDr. Jaroslav Reska (przez 10 lat!), mgr Jolanta Najderová, PhDr. Petr Komenda, mgr Renata Jurčová, PhDr. Jitka Ryndová oraz doc. PhDr. Eva Pallasová.

⁹ Połączono tu w jeden przedmiot o rozbudowanej nazwie trzy kursy gramatyk prowadzone w latach poprzednich w wymiarze jednego semestru (z wyjątkiem dwusemestralnej wykładowo-ćwiczeniowej gramatyki opisowej).

dnich funkcjonowała nazwa Cywilizacja i kultura Czech). Tendencje rozwojowe języków i kultur słowiańskich. Na zajęciach tych oprócz wiedzy realioznawczej i obyczajowej (a nawet mentalnościowej) pojawia się olbrzymia dawka nazw i leksyki specjalistycznej. Wiedza z tego zakresu (w tym językowa) sprawdzana jest w formie zaliczeń rygorowych lub egzaminów.

Docenić należy również wspierane przez lektorów samokształcenie językowe studentów-entuzjastów, działających w Kole Naukowym Sławistów „Światowid”, skupiającym studentów o ambicjach naukowych. Koło Naukowe Sławistów istnieje od roku 1977 (od 2001 pod nazwą KNS „Światowid”), w którym najliczniejsza i najbardziej aktywna jest od lat sekcja bohemistyczna¹⁰. Od roku 2000 Koło posiada swoją stronę internetową — www.kns.us.edu.pl, a w jej ramach serwis informacyjny, internetową gazetę „Noviny Slavia” oraz forum studenckie (www.kns.us.edu.pl/forum), na których czeska problematyka (historia, przekłady, informacje kulturalne turystyczne i praktyczne) zajmuje gros miejsca. Równie obiecujące są stałe kontakty czy „naukowa przyjaźń” studentów-bohemistów z Sosnowca z bohemistami i polonistami z Ostrawy, Olomuńca i Opawy¹¹. W ramach projektu „Filmy w Instytucie” raz w miesiącu odbywa się projekcja video¹² czeskiej klasyki filmowej lub wybitne współczesne dzieła czeskiej kinematografii. Koło od 10 lat uczestniczy (również jako współorganizator) w cieszyńskim festiwalu filmu czeskiego i słowackiego „Kino na Granicy”, który wpisał się już jako stałe wydarzenie kulturalne IFS UŚ. Do tradycji weszły też regularne kontakty z Konsulatem Generalnym RCz w Katowicach¹³, wizyty konsulów w IFS oraz spotkania studentów w Konsulacie połączone z wykładami

---

¹⁰ Członkowie tej sekcji regularnie uczestniczą z sukcesem w krajowych i zagranicznych studenckich konferencjach naukowych oraz w ogólnopolskich imprezach bohemistycznych w innych ośrodkach (udział i laury w konkursach przekładowych), szczególnie co roku (od samego początku jako uczestnicy i kibice) w 10 już edycjach Ogólnopolskich Dni Bohemistów, będąc gospodarzami IV ODB na UŚ w roku 2001, które spotkały się z wysoką oceną merytoryczną i organizacyjną.

¹¹ Coroczny udział w studenckich konferencjach naukowych „Slavica Iuvenum” w Ostrawie, regularne wyjazdy stażowe (z bogatym programem krajoznawczym i kulturowym) na UP w Olomuńcu, częste inicjatywy wydawnicze (dwujęzyczne zbiory poezji i przekładów „artemisa”).

¹² Prezentacje legalnych nagrań VHS i DVD odbywają się w oryginalnej czeskiej wersji językowej wzbogaconej często o napisy czeskie, co utrwala mnemotechnicznie znajomość czeskiej pisowni/ortografii wśród studentów bohemistyki i studentów innych filologii, dla których czeszczyzna jest 2. językiem kierunkowym.

¹³ Z dużym żalem śląskie środowisko bohemistyczne i miłośnicy czeskiej kultury przyjęli wiadomość o zakończeniu z dniem 30.06.2008 r. działalności Generalnego Konsulatu Republiki Czeskiej w Katowicach, który istniał tu od 20-lecia międzywojennego, a sens jego istnienia w ramach strefy shengenńskiej stał się wątpliwy. Po roku 1989 pałacyk przy ul. Stalmacha stał się bardzo aktywnym katowickim centrum informacji i kultury czeskiej, dzięki

na temat czeskiego życia społeczno-politycznego i gospodarczego oraz praktyki dyplomatycznej (np. cykl 6 wykładów „Forum Młodych Dyplomatów”). Godną uwagi jest współpraca przekładowa z Kwartalnikiem kulturalnym „Opcje”¹⁴.

Prawie 20-letnie doświadczenie dydaktyczne autora w nauczaniu Polaków języka czeskiego pozwala na sformułowanie kilku obserwacji i wniosków opartych na obserwacji adeptów filologii czeskiej. Studenci bohemistyki na sosnowieckiej slawistyce to przede wszystkim Polacy, którzy ucząc się języka czeskiego od początku natrafiają na pułapki fonetyczne, leksykalne i gramatyczne, wynikające ze specyfiki czeszczyzny. Jednak podkreślić należy, że wyłożony wysiłek na ćwiczeniach lektoratowych, spreparowane ćwiczenia fonetyczne, leksykalne i gramatyczne uwzględniające specyfikę języków oraz samodzielna praca rzetelnych studentów (zadania domowe, lektura, wyprawy turystyczne do Czech) szybko dają zdumiewające wyniki – rok I jest przełomowy, studenci w stopniu zaawansowanym posługują się czeszczyzną z coraz lepszą biegłością. Stopniowo wzbogacana jest też ich wiedza dot. historii, kultury i realiów polityczno-społeczno-gospodarczych Republiki Czeskiej. Niektórzy wybitni studenci stają się z czasem prawdziwymi pasjonatami przedmiotów kierunkowych (językowo-kulturowych), osiągając poziom bohemistycznych ekspertów.

W roku akademickim 2008/2009 przed filologia czeską (i innymi specjalizacjami) w IFS UŚ otwierają się nowe możliwości. Pierwszym merytorycznym impulsem jest pozytywna ocena działalności Instytutu i akredytacja poszczególnych kierunków w nim prowadzonych przez UKA i PAKA (wizytacja akredytacyjna w kwietniu 2008). Ten fakt świadczy o pozytywnej ocenie osiągnięć i dorobku naukowego Instytutu, o merytoryczno-organizacyjnej akceptacji poszczególnych specjalizacji slawistycznych oraz gwarantuje dalszy i stabilny rozwój tej placówki naukowo-dydaktycznej. Pogłębianie dotychczasowych i wdrażanie nowych form współpracy naukowo-edukacyjnej krajów UE, a więc Strategii Bolońskiej oraz nowych międzynarodowych programów wymiany stypendialnej studentów i naukowców, rozszerzanie współpracy bilateralnej slawistik (bohemistik) zaprzyjaźnionych uniwersytetów oraz nieoficjalne (w tym studenckie) formy współpracy dobrze wróżą na lata następne.

Od lat trudności lokalowe w starej siedzibie IFS UŚ przy ul. Żytniej 12 dezorganizowały prace Instytutu, utrudniały i ograniczały stosowanie nowoczesnych technik dydaktycznych oraz nie gwarantowały pracownikom i studentom odpowiednich warunków socjalno-bytowych. Rok 2008 przyniósł diametralną zmianę; 35 rok akademicki swej egzystencji sosnowiecka slawistyka powita w nowym, supernowoczesnym obiekcie — Centrum Naukowo-Dydaktycznym Instytutów Neofilologicznych

nieocenionym przyjaciółom studentów slawistyki i mecenasom licznych imprez bohemistycznych, powszechnie szanowanym i cenionym konsulom generalnym: pp. J. Byrtusowi (dwukrotna misja dyplomatyczna w Katowicach), M. Buškowi i B. Mazánkowi.

¹⁴ W bibliotece „Opcji” ukazał się wysoko oceniony w kraju i w Czechach almanach współczesnej poezji czeskiej *Jaszmije Smukwijne (Lepě svihlí tlově)*, zawierający dobre przekłady czeskich wierszy autorstwa bohemistów z KNS „Światowid”.

UŚ przy ul. Grota-Roweckiego 5. W ciągu zaledwie 2 lat Uniwersytet Śląski, miasto Sosnowiec i Województwo Śląskie sfinansowały budowę nowoczesnej siedziby, korzystając z funduszy własnych, dotacji celowych MNiSW i UE oraz darów rzeczowych sponsorów. Budynek o ciekawej i dynamicznej architekturze, okazałej kubaturze, o imponującym zapleczu nie tylko dydaktycznym, ale i socjalnym przez kilkanaście lat będzie z pewnością chlubą Uniwersytetu Śląskiego i miasta Sosnowiec. Kilkanaście nowoczesnych pomieszczeń dydaktycznych (sal wykładowych i seminaryjnych) i gabinetów pracowników naukowych stwarza dogodne warunki dla działalności nie tylko bohemistów z IFS. Nowy obiekt daje także pole do popisu studentom, którzy w pełni będą mogli wykorzystać podwoje CN-DIN UŚ do organizacji studenckich imprez naukowych i artystycznych (wystaw, projekcji video i koncertów). Poprawie ulegną także warunki lokalowe zbiorów i czytelnicy Biblioteki Slawistycznej (od 2007 roku w strukturze Biblioteki Wydziału Filologicznego), w tym okazałego księgozbioru, videoteki i kolekcji multimediów czeskich, które przeprowadza się do zwolnionych starych obiektów instytutów neofilologicznych.

Nowe koncepcje programowo-dydaktyczne, dostosowanie oferty edukacyjnej do potrzeb rynku, rozległe kontakty naukowe krajowe i zagraniczne, bogate możliwości wyjazdów stypendialnych, wspieranie aktywności studenckiej oraz nowoczesna baza lokalowa to atuty śląskiej, katowicko-sosnowieckiej slawistyki/bohemistyki. A dodatkowo doświadczona kadra naukowo-dydaktyczna i wyrozumiałe kierownictwo Instytutu oraz rodzinna atmosfera to tajemnice dobrych relacji między studentami i pracownikami naukowymi. Rokuje to nadzieje na dalszy rozwój i podnoszenie poziomu nowoczesnego kształcenia bohemistów na UŚ. O czym być może będzie mowa w kolejnej relacji za lat kilka piszącego te słowa samozwańczego kronikarza „sosnowieckiej pepikologii”...

Literatura

Archiwum Instytutu Filologii Słowiańskiej Uniwersytetu Śląskiego.

Bońkowski R., Markiewicz D., 1997, *Śląska slawistyka*, [w:] *Utopia w językach, literaturach i kulturach Słowian, Tom I, Ze świadomości utopijnej w refleksji językowej*, Prace Naukowe UŚ w Katowicach nr 1599, Katowice, s. 22–42.

Czeski underground. Wybór tekstów z lat 1969–1989, 2008, Wrocław.

Effenberger V., 2006, *Polowanie na czarnego rekina. Wiersze i scenariusze 1940–1986* (Wrocław).

Gdyby wiersze miały drzwi. Antologia młodszej poezji czeskiej ostatnich lat, 2005, Wrocław.

Tkaczewski D., 2002, *28 lat śląskiej bohemistyki*, „Bohemistyka”, nr 3, s. 228–234.

Wywiad środowiskowy

www.slaw.us.edu.pl [stan z 15.08.2008 r.]

www.kns.us.edu.pl [stan z 15.08.2008 r.]

www.fil.us.edu.pl [stan z 15.08.2008 r.]